

Інформаційна довідка
щодо проекту Закону України
«Про внесення змін до Кодексу України про адміністративні
правопорушення щодо удосконалення порядку ідентифікації осіб, які
притягаються до адміністративної відповідальності за вчинення
правопорушень у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху чи безпеки
на автомобільному транспорті, зафіксовані в автоматичному режимі»
(реєстр. № 11023 від 19.02.2024 р.)*

Предметом дослідження є аналіз положень проекту Закону України «Про внесення змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення щодо удосконалення порядку ідентифікації осіб, які притягаються до адміністративної відповідальності за вчинення правопорушень у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху чи безпеки на автомобільному транспорті, зафіксовані в автоматичному режимі» (реєстр. № 11023 від 19.02.2024 р.) (далі – законопроект).

Підставами для підготовки законопроекту, як зазначено в пояснювальній записці до нього, стали виявлені під час правозастосовної діяльності випадки відсутності (браку) передбачених статтею 283 Кодексу України про адміністративні правопорушення (далі – КУпАП) обов'язкових відомостей про особу, стосовно якої розглядаються справи про вищезазначені правопорушення. Зокрема, відсутність необхідної інформації щодо таких порушників у Єдиному державному реєстрі транспортних засобів, держателем якого є Міністерство внутрішніх справ України, та Єдиному державному реєстрі юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців та громадських формувань, держателем якого є Міністерство юстиції України. Насамперед, це стосується місця проживання (перебування) внутрішньо переміщених осіб, за якими зареєстровано транспортні засоби, але наявні відомості щодо яких вказують на їх проживання на тимчасово окупованих територіях. Водночас відповідно до порядку розгляду справ про вказані адміністративні правопорушення, передбаченому статтями 279-1–279-8, 291 КУпАП, дані зазначених реєстрів мають використовуватися для встановлення відповідальних осіб та вручення їм копії постанови у таких справах; в іншому випадку ці постанови не набувають законної сили й не підлягають виконанню.

У дослідженні розглядаються відповідність законопроекту вимогам Конституції України, основоположним засадам правотворчої діяльності та нормам чинного законодавства України у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху та безпеки на автомобільному транспорті, встановлюються ризики, що в подальшому перешкоджатимуть належній реалізації законопроекту під час правозастосовної діяльності, досягненню проголошених у ньому мети. Остання визначена як «удосконалення процесуального механізму ідентифікації осіб, які притягаються до адміністративної відповідальності за вчинення правопорушень у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху чи безпеки на автомобільному транспорті, зафіксованих в автоматичному режимі».

У законопроекті пропонується внести зміни до статей 279-1, 279-2, 279-5, 279-6 КУпАП, відповідно до яких при розгляді справ про адміністративні правопорушення у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху чи безпеки на

автомобільному транспорті, зафіксовані в автоматичному режимі, уповноваженим на те посадовим особам надається можливість, додатково до передбачених у цих статтях Єдиного державного реєстру транспортних засобів та Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців та громадських формувань, використовувати дані (відомості) Єдиної інформаційної бази даних про внутрішньо переміщених осіб, Єдиного державного демографічного реєстру, відомчої інформаційній системі центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері реєстрації фізичних осіб, у частині даних, переданих із реєстрів територіальних громад, Державного реєстру фізичних осіб – платників податків для встановлення та ідентифікації осіб, відповідальних за вчинення вказаних порушень.

Окрім того, у «Прикінцевих положеннях» законопроекту пропонується внести відповідні зміни до чинних Законів України «Про Єдиний державний демографічний реєстр та документи, що підтверджують громадянство України, посвідчують особу чи її спеціальний статус» (№ 5492-VI від 20.11.2012) та «Про забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб» (№ 1706-VII від 20.10.2014).

За результатами проведеного дослідження вбачається доцільним відзначити такі ризики окремих положень законопроекту.

Не відповідають вимогам правової визначеності закону запропоновані редакції частини першої статті 279-1 КУпАП та частини першої статті 279-5 КУпАП щодо можливості використання уповноваженими посадовими особами при розгляді справ про адміністративні правопорушення, відповідно, у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху, зафіксовані в автоматичному режимі, та у сфері безпеки на автомобільному транспорті даних Державного реєстру фізичних осіб – платників податків для встановлення відповідальних осіб «у разі необхідності».

У законопроекті не наводиться перелік конкретних випадків, які можуть складати таку «необхідність». Їх відсутність, враховуючи, що на відміну від інших реєстрів, Державний реєстр фізичних осіб – платників податків містить повний облік фізичних осіб, які сплачують податки та інші обов'язкові платежі, у тому числі джерела отримання доходів, суми нарахованих та/або отриманих доходів, суми нарахованих та/або сплачених податків тощо, може призвести під час застосування вказаних норм на практиці до певних зловживань і суттєвих порушень прав і законних інтересів громадян.

Окрім того, запропоновано змінити чинну редакцію частини першої статті 279-1 КУпАП, а також доповнити цю статтю новими частинами третьою та четвертою, згідно з якими в разі порушень правил зупинки, стоянки, паркування транспортних засобів, зафіксованих у режимі фотозйомки (відеозапису), відповідальних за такі порушення осіб за даними визначених у цій нормі реєстрів встановлює *інспектор з паркування*. Аналогічно відповідні органи (підрозділи) Міністерства внутрішніх справ України (МВС), Міністерства юстиції України (Мін'юст) зобов'язані в таких випадках надавати відомості про належного користувача транспортного засобу, фізичну особу, керівника юридичної особи, за якою зареєстровано транспортний засіб,

виключно за запитом у письмовій або електронній формі *інспекторів з паркування*.

Водночас на відміну від чинної редакції названої статті в законопроекті в якості суб'єкта, який може використовувати дані реєстрів для встановлення особи порушника, а також звертатися з цією метою із запитом до МВС та Мін'юсту, не зазначено *посадових осіб уповноважених підрозділів Національної поліції*.

Однак таке положення суперечить вимогам частини першої статті 222 КУпАП, виходячи з якої саме органи Національної поліції є основними суб'єктами, які розглядають справи про адміністративні правопорушення щодо правил дорожнього руху, *правил паркування транспортних засобів*, правил, що забезпечують безпеку руху транспорту, правил користування засобами транспорту.

Унаслідок цього законопроект містить істотну невідповідність (колізію) норм права з однакового питання, які не узгоджуються між собою. Своєю чергою, подібна ситуація перешкоджатиме належній реалізації статті 279-1 КУпАП під час правозастосовної діяльності, у тому числі створюватиме ризик скасування в судовому порядку відповідних рішень про накладення адміністративних стягнень через неналежність суб'єктів їх прийняття, що не сприятиме досягненню проголошеної мети законопроекту.

Підлягає корегуванню й редакція абзацу першого частини дванадцятої, якою пропонується доповнити статтю 11 Закону України «Про Єдиний державний демографічний реєстр та документи, що підтверджують громадянство України, посвідчують особу чи її спеціальний статус».

Його текст у вигляді *«Інформація, відомості або інші персональні дані про осіб, що містяться в реєстрі, передаються до системи фіксації адміністративних правопорушень у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху в автоматичному режимі, системи фіксації адміністративних правопорушень у сфері безпеки на автомобільному транспорті в автоматичному режимі з використанням системи електронної взаємодії державних електронних інформаційних ресурсів за отриманим від системи фіксації адміністративних правопорушень у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху в автоматичному режимі або системи фіксації адміністративних правопорушень у сфері безпеки на автомобільному транспорті в автоматичному режимі запитом з метою ідентифікації відповідальних осіб під час провадження у справах про адміністративні правопорушення в такому обсязі...»* має вкрай громіздку структуру, включає велику кількість повторюваних словосполучень, а отже потребує редакційного удосконалення, більш чіткого та оптимального викладення.

Зазначена редакція утруднює чітке сприйняття та розуміння смислу вказаної норми, що заважатиме її однозначному тлумаченню і належному застосуванню на практиці.

Запропоновані в законопроекті зміни (окрім КУпАП) до Законів України «Про Єдиний державний демографічний реєстр та документи, що підтверджують громадянство України, посвідчують особу чи її спеціальний статус» та «Про забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб» відповідно до вимог

частини восьмої статті 90 Регламенту Верховної Ради України мають бути викладені не в «Прикінцевих положеннях», а в «Перехідних положеннях» до нього. Як зазначено в названій статті цього Регламенту, якщо для реалізації положень поданого законопроекту після його прийняття необхідні зміни до інших законів, такі зміни мають викладатися в розділі «Перехідні положення» цього законопроекту або в одночасно внесеному його ініціатором окремому законопроекті.

Таким чином, проект Закону України «Про внесення змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення щодо удосконалення порядку ідентифікації осіб, які притягаються до адміністративної відповідальності за вчинення правопорушень у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху чи безпеки на автомобільному транспорті, зафіксовані в автоматичному режимі» має актуальне значення.

Водночас законопроект містить певні ризики, які можуть перешкоджати його належній ефективній реалізації та досягненню передбаченої ним мети. Вбачається, що за умов доопрацювання законопроекту з урахуванням висловлених рекомендацій, а також усунення наявних ризиків він повною мірою відповідатиме завданню удосконалення порядку встановлення (ідентифікації) осіб, які притягаються до адміністративної відповідальності за вчинення правопорушень у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху чи безпеки на автомобільному транспорті, зафіксованих в автоматичному режимі.

*Дослідницька служба
Верховної Ради України*

*Цей документ підготовлений Дослідницькою службою Верховної Ради України як довідковий інформаційно-аналітичний матеріал. Інформація та позиції, викладені в документі, не є офіційною позицією Верховної Ради України, її органів або посадових осіб. Цей документ може бути цитований, відтворений та перекладений для некомерційних цілей за умови відповідного посилання на джерело.